

Рис. 2. Учасники бізнес-моделі напрямку B2B

Фінансовий сенс взаємодії учасників схеми полягає в такому:

- провайдер картографічної системи розробляє інтерфейс певного сервісу – рекламного агрегатора, програми, що уніфікує усі формати реклами, яка буде подаватися рекламодавцями у прив'язці до місцевості;

- цей рекламний агрегатор як сервіс продається стороннім розробникам застосувань – клієнтам картографічної системи, які вбудовують його програмний код або результати його роботи в свої програми, наприклад, он-лайн ігри, записники тощо. Наприклад, на боці провайдера рекламного агрегатора в його інтерфейс вводяться відомості від рекламодавців; вони обробляються, а результати такої обробки автоматично виводяться при роботі програмного застосування стороннього розробника на мобільному пристрої якогось споживача або у Web-системі. Сторонньому розробнику програм провайдер картографічної системи (і рекламного агрегатора у її складі) відраховує визначений відсоток рекламних коштів, заплачених рекламодавцем місцевої реклами;

- провайдер картографічної системи (і рекламного агрегатора) отримує кошти і від продажу сервісу агрегації реклами своїм клієнтам – розробникам програм, і від рекламодавців;

- клієнти провайдера картографічної системи – сторонні розробники застосувань – у цій схемі отримують свій відсоток від демонстрації реклами у власних програмах;

- рекламодавці – комерційні сайти – отримують свій дохід від залучення нових покупців за рахунок дії локалізованої у картографічній системі реклами в безплатних програмних застосуваннях сторонніх розробників.

Сподіваємося, що нам вдалося зацікавити читача декількома моментами цієї схеми: її несподіваністю для традиційного бізнесу, яскраво вираженим впливом технологічного фактору, і, головне, раціональністю застосування для всіх її учасників.

Література

1. Уорнер М. Виртуальные организации. Новые формы ведения бизнеса в XXI веке/ М. Уорнер. – М.: Добрая книга, 2005. – 324 с.
2. Сайт інформаційної агенції Gartner Group. – Метод доступу на 05.05.2010: <http://www.gartner.com/it/themes/economy/economy_100.jsp>.

СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ПОЧАТОК ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

О.В. Шкурупій, д.е.н., доцент

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Розглядається інформаційна економіка як стадіальна форма інтелектуалізації економічного розвитку та постіндустріальних змін в суспільстві

Інтелект людини як процесуальну цілісність можна звести до трьох складових: інформації, знання та творчості, які одночасно і в наведеній послідовності є відповідними стадіям відтворювального циклу «потік → запас → потік». Історично і логічно існують усі підстави стверджувати, що у схожий ряд повинні ставитись і терміни: «інформаційна економіка», «економіка знань» та «креативна економіка». Економіку, засновану на інформації, слід розглядати як поняття, що сутнісно визначає джерело походження наступної фази – економіки, заснованої на знаннях, а в сукупності обидва поняття («економіка, заснована на інформації» та «економіка, заснована на знаннях») мають розглядатися як такі, що визначають зміст попередніх умов утворення «креативної економіки». Поняття «креативна економіка» характеризує найвищий ступінь досконалості постіндустріальної системи господарювання (інтелектуальної економіки).

Цілісне категоріальне та сутнісне визначення феномену сучасних трансформацій економіки як основи розвитку суспільства, потребує встановлення аналітичних підходів, заснованих на використанні певних критеріїв. Ними обрані: (1) домінуючий тип виробництва та (2) основний економічний ресурс. Відповідно до першого критерію сучасна економіка повинна трактуватися як постіндустріальна, другий же представляє її як економіку, (а) засновану на інформації, (б) засновану на знаннях, (в) засновану на креативності індивідів.

З цієї глибокої за науковим змістом проблеми, яка передбачає багатоаспектність аналізу, до розгляду нами обрано лише предмет інформаційної економіки як стадіальної форми постіндустріального планетарного розвитку, враховуючи, що ознаки становлення такої економіки у наш час стають все реалістичнішими.

Розглядаючи послідовно у контексті постіндустріальної парадигми форми створювально-розумової діяльності індивіда, які одночасно виступають основними факторними ресурсами інтелектуального капіталу, інформацію слід виділити у першу чергу. Т. Стоуньєр, який досліджував ресурсні властивості інформації, зазначав, що у постіндустріальному суспільстві національні інформаційні ресурси є найбільшим потенційним джерелом багатства, які можна нагромаджувати та зберігати з метою подальшого використання як капітал. У зв'язку з цим необхідно розвивати нову галузь економіки – інформаційну економіку. Постіндустріальна економіка – це економіка, в якій промисловість за показниками зайнятості та своєї частки у національному продукті поступається місцем сфері послуг, а сфера послуг є переважно обробка інформації [1, с. 394]. В якості складової частини постіндустріальної концепції теорію інформаційного суспільства також розглядали Т. Сакайя, Й. Масуда [2, с. 171] та ін.

Класиком теорії інформаційної економіки вважають М. Кастельса. Він диференціює поняття (1) «інформаційна економіка» і, відповідно, «інформаційне суспільство» та (2) «інформаційне суспільство». У першому випадку акцентується на ролі інформації у суспільстві, а у другому – на джерелах продуктивності, якими є генерування, обробка та передання інформації (специфічні риси сучасного суспільства). Економіку нового типу науковець називає інформаційною та глобальною. Але, разом з тим, М. Кастельс вважає, що постіндустріальна економіка – це міф. На думку науковця, сучасний період розвитку є індустріальною економікою, але іншого типу – такого, що ґрунтується на інформатизації та глобалізмі.

Концептуальні положення, висунуті Д. Беллом, є протилежними. Визначаючи сучасне значення інформації, Д. Белл одночасно підкреслює існування нового принципу суспільної організації, до того ж не тільки технологічної, але й соціальної. Він зазначає таке: «...ми вступаємо в інформаційну еру. Це означає не просто розвиток способів комунікації, які існували до цього, а й викликає до життя нові принципи соціальної та технологічної організації... Нова інформаційна ера базується не на механічній техніці, а на «інтелектуальній технології», що дозволяє нам говорити про новий принцип суспільної організації та соціальні зміни» [3, с. СХХ–СХХІ]. Ці наукові погляди є більш слушними, порівняно з тими, які пропонує теорія інформаційного суспільства М. Кастельса. Переваги концептуальних підходів Д. Белла, на наш погляд, полягають у тому, що

вони утворюють підґрунтя визначення меж постіндустріальної економіки, існування фаз її розвитку, визначального значення таких факторних ресурсів інтелектуального капіталу, як інформація, знання, креативність, а також нової ролі людини в суспільстві.

Нині відбувається черговий етап інформаційної революції – п'ята революція у сфері інформації за теорією Ю. Яковця [4], яка пов'язана з ІТ-технологіями (комп'ютерними, телекомунікаційними тощо). Цей етап інформаційної революції є визначальним для формування інформаційної економіки, а на її основі, відповідно, – для створення інформаційного суспільства. У цьому аспекті необхідно виділити особливу значимість ролі людини – члена соціуму, носія інтелектуального капіталу і головної продуктивної сили суспільства. Досліджуючи ознаки інформаційного суспільства в аспекті процесів трансринкової трансформації, А. Гальчинський відзначав: «У теорії інформаційної економіки акцентується на тому, що носієм інформації, її мультиплікатором є інформаційна мережа. Йдеться більшою мірою про «соціотехнологічну» методологію, яка обмежується (у своїй) основі суто технологічними детермінантами. Такий аналіз не заперечується, проте він логічно продовжується, акцентуючи на тому, що безпосереднім генератором інформації є людина. Відповідним чином не інформаційна мережа, а людина в її системному визначенні стає ядром постринкової системи, її найціннішим ресурсом» [5, с. 10–11].

Дійсно, з одного боку, глобальні інформаційні мережі, які дозволяють інтенсифікувати обмін і співробітництво у комерційній, науково-технічній, культурній сферах, формують глобальне інформаційне поле, у рамках якого відбувається продукування знань. Разом з цим, з іншого боку, глобальні інформаційні мережі не вирішують усі проблеми ефективного генерування знань, якщо рух інформації не супроводжується зростанням продуктивної інтелектуальної діяльності індивідів і не доповнюється зв'язками та співробітництвом через особисті контакти та творчу співпрацю.

Характеризуючи інформацію як факторний ресурс, а інформаційну економіку як стадіальну форму інтелектуалізації економічного розвитку, необхідно зазначити, що «інформаційна економіка» повинна розглядатися як висхідна характеристика «економіки знань», а остання, у свою чергу, – як передумова економіки креативної. З огляду на те, що визначальні для системи господарювання нового типу фактори виробництва можуть бути представлені у єдиній формі капіталу – як інтелектуальний капітал, який безпосередньо є породженням людського інтелекту, цілком правомірно стверджувати, що внутрішня сутність постіндустріальної економіки, а отже і суспільства, визначається інтелектуальністю (як домінуючим явищем і як генеральним процесом, що утворюють зміст сучасності).

Література

1. Стоуньер Т. Информационное богатство: профиль постиндустриальной экономики / Т. Стоуньер // Новая технократическая волна на Западе. – М.: Прогресс, 1986. – 394 с.
2. Masuda Y. The Information Society as Post-Industrial Society / Y. Masuda. – Washington, D.C.: World Future Society, 1981. – 171 p.
3. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования : [пер. с англ.] / Д. Белл. – М.: Academia, 1999. – 956 с.
4. Яковец Ю. В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций / Ю. В. Яковец. – М.: Экономика, 2003. – 411 с.
5. Гальчинський А. С. Трансринкові трансформації / А. С. Гальчинський // Економічна теорія. – 2007. – № 1. – С. 3–11.

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕОБХІДНОСТІ ЇЇ СТРУКТУРНИХ ЗМІН

О.В. Бондар, к.е.н., доцент

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»